

TROJMIASTO

UCIECZKI Z MIASTA

43

WYCIECZKI
PO POMORZU

NA WEEKEND,
NA JEDEN DZIEŃ,
NA KILKA GODZIN!

ILUSTROWANY
PRZEWODNIK
WEEKENDOWY

Autor: Piotr Kowalewski

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja: Barbara Faron

Korekta: Agnieszka Szmuc

Redakcja techniczna i skład: Sabina Suchy

Projekt okładki: Ewa Jarocka

Opracowanie graficzne: Ewa Jarocka

Mapa okładowa: Rafał Krocak

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Zdjęcia wewnątrz książki pochodzą ze stron: Shutterstock.com, Adobestock.com

Zdjęcia z archiwum autora na stronach: 45, 46, 48, 49, 50, 63, 78, 124, 129, 133, 135, 143, 145, 146, 148, 154, 155, 158, 175, 221, 224, 225, 227, 228, 236

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Helion SA dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Helion SA nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <https://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?betru1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-7617-5

Copyright © Helion SA, 2021

WYCIECZKI W OKOLICE TRÓJMIASTA

Nad morze, w góry czy nad jeziora? Z tym dylematem spotyka się wielu z nas, kiedy planujemy odpoczynek, szczególnie w Polsce. Okazuje się jednak, że całe Pomorze zostało tak hojnie obdarowane przez naturę, że odnajdziemy tu elementy każdego z tych plenerów. I nie chodzi tylko o znane szeroko w kraju atrakcje, jak Półwysep Helski, Słowiński Park Narodowy, Szwajcarię Kaszubską czy Malbork.

To jednak nie wszystko. Odkryjemy tu o wiele więcej! Możemy swobodnie poszaleć po ruchomych wydmach, rozłożyć się na jedynych w Polsce morskich plażach o południowej wystawie, zajrzeć w toń jezior tak czystych, jak suwalska Hańcza czy tatrzańskie stawy. Przepastne bory wywołają w nas wrażenie, jakbyśmy znaleźli się sam na sam z przyrodą, a pagórkowate krajobrazy i szerokie, mało zasiedlone przestrzenie przypominają nam podgórskie czy beskidzkie scenerie.

Pisząc ten przewodnik, myślałem o tych, którym brakuje czasu i wiedzy na zaplanowanie wypadu poza wielkie miasto, oraz o rodzinach, które szukają miejsc i pomysłów na wycieczkę, która sprawi radość i satysfakcję zarówno młodszemu, jak i starszemu. Odnajdziecie tu propozycje wyjazdów w znane miejsca, które oszczędzą czas na planowaniu zwiedzania. Obok nich umieściłem programy wycieczek

w obszary mało uczęszczane i trudniejsze w orientacji, gdzie można przeżyć swoją mikropodroź.

Propozycji wycieczek mogłoby być tyle, że zajęłyby jeszcze kolejny przewodnik! Kaszuby, Kociewie, Bory Tucholskie, Powiśle, Żuławy i Warmia – trasy, które znajdziecie w przewodniku, pozwalają poznać po trochu każdy z tych regionów z perspektywy pieszego, kajakarza i rowerzysty. Życzę Wam, żeby to był dopiero początek odkrywania piękna bliższych i dalszych okolic Trójmiasta. Udanych podróży!

O autorze:

Piotr Kowalewski – Kaszuba z dziada pradziada, przyrodnik, regionalista, przewodnik terenowy po Pomorzu Wschodnim i międzynarodowy przewodnik górski. Od zawsze fascynował się przyrodą, którą pokazuje w trakcie zajęć edukacyjnych w pomorskich parkach krajobrazowych, a z jego zainteresowania lokalną historią zrodziło się zamiłowanie do wszelkich dziedzin języka, kultury i historii Kaszub. Jest autorem kilku przewodników po tym regionie. Prowadzi wycieczki i trekingi po całej Europie – szczególnie upodobał sobie kraje karpackie i Rumunię. Na Pomorzu chętnie ucieka w dzikie zakątki, nazywając je żartobliwie „Beskidem Kaszubskim”.

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**

- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Kup książkę

Poleć książkę

SPIS TREŚCI

3 Wstęp

WYCIECZKI NA KILKA GODZIN

5 Wstęp do wycieczek
na kilka godzin

6 MAPA
7 WYCIECZEK

8 Wyspa Sobieszewska
— Ptasi Raj

12 Wyspa Sobieszewska
— Mewia Łacha

16 Kanał Raduni
i Pruszcz Gdański

Gniew 22

Wokół
Przywidza 28

Jar Raduni 32

38 Wzgórza
Szymbarskie

42 Lasy Mirachowskie
— jezioro Łubogość

47 Lasy Mirachowskie
— torfowiska

52 Parki rozrywki
w Stryszej Budzie

Wejherowo 56

Sławutowo
i Sławutówko 62

Spyw Piaśnicą 66

Kup książkę

Poleć książkę

WYCIECZKI NA JEDEN DZIEŃ

73 Wstęp do wycieczek
na jeden dzień

74 MAPA 75 WYCIECZEK

76 Żuławy Gdańskie

81 Spływ Świętą
i Tugą

86 W widłach Wisły
i Nogatu

91 Frombork

Malbork 96

Elbląg 101
i Kanał Elbląski

Starogard Gdański 106
i spływ Wierzyca

Sartowice – Świecie 111

Chełmno 115

120 Wdzydze

125 Wokół Jezior
Wdzydzkich

130 Spływ Radunia

136 Kartuzy
i Szwajcaria
Kaszubska

142 Okolice Gołubia

147 Dolina Łeby

151 Wzniesienia
Łęborskie

156 Wądyma
Lubiatowska

159 Puszcza Darżłubska
i Krokowa

164 Jastrzębia Góra
i Rozewie

Kup książkę

Poleć książkę

170 Gdynia
— Władysławowo

176 Półwysep
Helski

183 Hel

WYCIECZKI NA WEEKEND

189 Wstęp do wycieczek
na weekend

190 MAPA
191 WYCIECZEK

192 Mierzeja Wiślana

199 Spływ Brdą
i okolice Fojutowa

206 Park Narodowy
„Bory Tucholskie”
i Jezioro
Charzykowskie

214 Pojezierze Bytowskie
i Bytów

223 Jeziora
Bobięcińskie

229 Ustka
i okolice

238 Słowiński
Park Narodowy

245 Łeba i okolice

Z DZIEĆMI 252

SMAKUJEMY
POMORZE
WSCHODNIE 260

SPORTY
WODNE 266

ZIMOWE
SZALEŃSTWA 272

INDEKS 276

Kup książkę

Poleć książkę

WDZYDZE

NAD KASZUBSKIM MORZEM

Ukoronowaniem podróży do wioski sprzed 150 lat, gdzie narodził się haft kaszubski, będzie romantyczny rejs dookoła drugiej największej wyspy jeziornej w Polsce. Czegoż chcieć więcej?

TRASA WYCIECZKI

Wizyta w najstarszym skansenie w Polsce, spacer po Wdzydzkim Parku Krajobrazowym i rejs wśród archipelagu wysp największego jeziora południowych Kaszub to pomysł na wycieczkę, która zadowoli osoby w każdym wieku, począwszy od najmłodszych.

Ciągłe rozwijający się wdzydzki skansen oferuje różnorodne atrakcje (w sezonie odbywają się dodatkowe zajęcia dla różnych grup wiekowych), a rejs po jeziorze dostarczy dodatkowych wrażeń.

Kup książkę

▲ Chałupa zagrodnika z Borska w Kaszubskim Parku Etnograficznym

Dojazd

Dojazd z Trójmiasta do Wdzydz trwa ok. 1,5 godz. Najprostsza trasa do wsi prowadzi z Kościerzyny przez Wąglikowice, ale można wybrać alternatywną drogę przez Nową Kiszewę i Olpuch. Samochód parkujemy na terenie skansenu, a potem przemieszczamy się niespełna 2 km w pobliżu Stacji Wodnej PTTK, skąd zwiedzamy pozostałe atrakcje.

Kaszubski Park Etnograficzny

Rozciągający się na 22 ha Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodory i Izidora Gułgowskich prezentuje budownictwo głównie z Kaszub oraz Kociewia i Borów Tucholskich.

Zwiedzanie skansenu rozpoczyna się w jego najmłodszej części – karczmie

z Rumii, a w najdalszym punkcie mieszczą się budynki, od których zaczęła się historia ekspozycji tworzonej od 1906 r. przez małżeństwo Gułgowskich.

Na obejrzenie muzeum trzeba sobie zarezerwować min. 3 godz., chociaż w tym czasie i tak nie zobaczymy wszystkich obiektów. Te, które szczególnie zasługują na obejrzenie, to: wiatrak z Brus, kuźnię, dworek z Luzina, szkoła z Więcków, kościół ze Swornegaci, chałupa z Wdzydz Kiszewskich, dworek z Chrzstowa i zagroda z Czarnej Dąbrowy.

Przy wejściu do skansenu otrzymamy mapę z usytuowaniem poszczególnych obiektów, a przy kasie warto spytać o ofertę zajęć dla indywidualnych turystów: dzieci i dorosłych. Za niewielką opłatą skorzystamy m.in. z nauki dawnych zabaw, języka kaszubskiego, garncarstwa czy hafciarstwa.

Ścieżka przyrodnicza „We Wdzydzach”

Aby poznać specyfikę przyrody Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego, nie trzeba

Poleć książkę

OWOC WSPÓLNEJ PASJI

Muzeum we Wdzydzach, założone tylko 15 lat po pierwszym na świecie skansenie, który powstał w Sztokholmie, było owocem wielkiej miłości oraz wspólnej pasji Teodory z domu Fethke i Izydora Gulgowskich. Ona była wykształconą w Berlinie malarką, a on o 14 lat młodszym nauczycielem skierowanym w 1898 r. do pracy we Wdzydzach. Legenda głosi, że kiedy Izidor zauważył z łodzi pannę Fethke, natychmiast podpłynął do brzegu wyspy Glonek, na której malowała obraz, i ją pocałował.

Teodora była twórczynią pierwszej szkoły haftu kaszubskiego, opracowanej przez nią na podstawie malatur meblowych na Kaszubach, haftów czepcowych i ornatów z klasztorów w Żukowie i Żarnowcu. Razem z mężem stworzyła coś na kształt spółdzielni socjalnej we Wdzydzach, gdzie panie zajmowały się haftem, a panowie plecionkarstwem z korzeni sosny i jałowca. Dzięki temu mogli zarobić dodatkowe pieniądze, bo marna ziemia często nie mogła ich wyżywić.

Informacje praktyczne

Przystań u Grzegorza

Grzegorz Turzyński

🏠 Wdzydze, ul. Stolema 9

🌐 www.ugrzegorza.eu

☎ 58 686 13 32, 603 488 144,
691 764 414

🕒 V – IX sb. i nd., rejsy o 12.00 i 15.00;
przy większej ilości chętnych rejsy
odbywają się częściej; przed plano-
waniem wyjazdu najlepiej skontaktować się z właścicielem przystani
💰 20 zł/15 zł, dzieci do lat 4 bezpł.

Stacja Wodna PTTK Wdzydze

🏠 Wdzydze, ul. Stolema 1

🌐 www.wdzydze-stanica.pl

☎ 58 686 12 15, 669 331 114

Stacja wodna z iście żeglarskim klimatem oferuje możliwość skorzystania z jachtów, kajaków i innego sprzętu wodnego.

📍 Wieża widokowa na Krzyżu

Muzeum – Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodory i Izydora Gulgowskich

🏠 Wdzydze, ul. T. i I. Gulgowskich 68

🌐 www.muzeum-wdzydze.gda.pl

☎ 58 686 11 30, 58 686 12 88

🕒 pn.–pt. 10.00–15.00

💰 13 zł/7 zł, IV–X pn. i XI–III sb. bezpł.

Wieża widokowa na Krzyżu

🏠 Wdzydzki Park Krajobrazowy, Stacja Wodna PTTK

🌐 www.wdzydze-stanica.pl

☎ 58 686 12 15, 669 331 114

🕒 IV–X, od świtu do zmierzchu

💰 10 zł/5 zł, bilety do nabycia w stancy

Ścieżka przyrodnicza „We Wdzydzach”

🏠 Wdzydzki Park Krajobrazowy

🌐 <http://wdzydzkipark.pl>

☎ 58 686 82 73

🕒 dostępna cały rok

Ostrowskiej. Tak docieramy nad **jezioro Niedźwiadek**, gdzie znajduje się pierwszy punkt wyznaczony na ścieżce edukacyjnej. Została ona wytyczona w formie pętli z ośmioma przystankami, na których znajdują się tablice informacyjne, dzięki czemu łatwiej zapoznamy się z roślinnością bagiennych olsów, torfowisk, widłakami i mchami. Przez chwilę wędrujemy również nad brzegiem jeziora Jelenie, północnego ramienia Jeziora Wdzydzkiego.

Długość ścieżki przyrodniczej wynosi 4 km, a trasę wyznaczają namalowane na drzewach i drogowskazach znaki – zielony pasek na przekątnej białego kwadratu.

Wieża widokowa na Krzyżu

daleko jechać. Najwygodniej będzie zaparkować samochód w pobliżu wjazdu do **Stanicy Wodnej PTTK** we Wdzydzach Kiszewskich, skąd wracamy w stronę skansenu 700 m i skręcamy w lewo, w ul. Róży

Krzyż to nazwa części Wdzydz położonej nad taflą wody, gdzie krzyżują się wszystkie ramiona Jeziora Wdzydzkiego. Właśnie tu, na terenie Stacji Wodnej PTTK, postawiono wieżę widokową o wysokości

⚓ Jezioro Jelenie – północne ramię Jeziora Wdzydzkiego

35,6 m. Wygodne schody prowadzą na trzy tarasy widokowe. Z najwyższego możemy podziwiać panoramę wszystkich części Kaszubskiego Morza i niektóre wyspy. Na południu panoramę zamykają wzgórza nieopodal Wiela, a patrząc na północ, zobaczymy w dali Wzgórza Szymbarskie z Wieżą.

Rejs statkiem „Stolëm II”

Nad jeziorem Jelenie, czyli północnym ramieniem Jeziora Wdzydzkiego, znajduje się **Przystań u Grzegorza**, skąd wypływa statek spacerowy. Nowoczesny statek zabierze nas w godzinną podróż, w trakcie której popłyniemy na południową część jeziora, docierając na największą głębokość (71 m). Opłyniemy też najokazalszą wyspę na jeziorze – Ostrów Wielki. Pokład jednostki jest zadaszony i osłonięty od wiatru, więc nawet w czasie deszczu można będzie podziwiać zatoczki i wyspy.

124

Informacje praktyczne

W sezonie we Wdzydzach działa kilka restauracji, barów i innych punktów gastronomicznych. W innych porach roku warto wcześniej zorientować się, który lokal jest otwarty. **Gospoda pod Strzechą** przy Domu Wczasowym Helena (Wdzydze Kiszewskie 41) i **Karczma Zagość u Grażki** w skansenie są otwarte niemal cały rok.

Posiłek można zaplanować również w drodze powrotnej w dobrze ocenianej restauracji **Babcina Kuchnia** na terenie hotelu Osada Grzybowski Młyn (<http://grzybowski.mlyn.pl>) w okolicach Kościerzyny.

Kup książkę

WOKÓŁ JEZIOR WDZYDZKICH

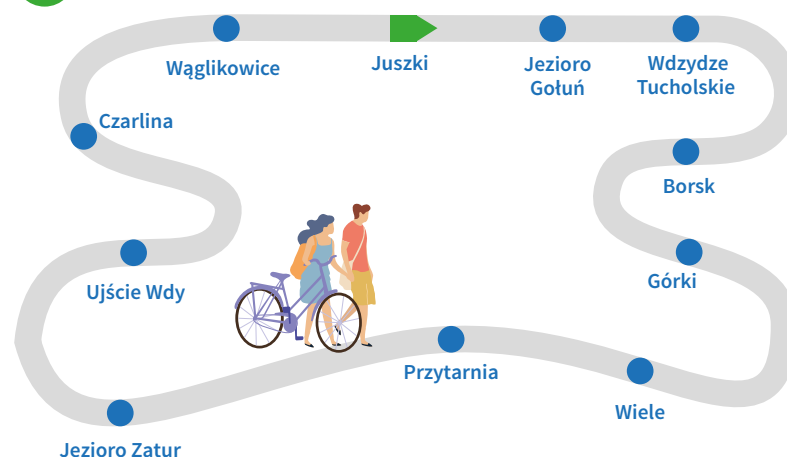
DOOKOŁA „KASZUBSKIEGO MORZA”

Otoczone sosnowymi borami Jezioro Wdzydzkie, oglądane z perspektywy tarasów i wieży widokowej, robi niesamowite wrażenie. Dajmy porwać się jego urodzie...

TRASA WYCIECZKI

Wyprawa przeznaczona jest dla osób, które nie pierwszy raz wybierają się na wycieczkę rowerową. Trasa w większości prowadzi po drogach szutrowych, ale czasem zdarzają się węższe dróżki z kopnym piaskiem i asfalt, dlatego wyprawę najlepiej rozpocząć rankiem. Szlak jest w całości dobrze oznakowany zielonymi znakami, a po drodze znajdziemy sporo miejsc nadających się na piknik i niestrzeżonych kąpielisk. Całość trasy, wraz z dojazdami do poszczególnych atrakcji, liczy ok. 50 km.

Poleć książkę

Juszki

We wsi, która znajduje się na Szlaku Kamiennych Kręgów, niegdyś żyło się tak ciężko, że o kimś ubogim mawiano się: „biedny jak kôza w Juszkach”. Dziś potożenie w malowniczej dolinie pośród borów jest atutem wioski, od 1984 r. będącej **rezerwatem ruralistycznym**. W dobrym stanie zachowała się tu drewniana architektura typowa dla południowych Kaszub przełomu XIX i XX w.

Jezioro Gołun

Jadąc zielonym szlakiem rowerowym, mijamy z lewej strony śródlęśne rynnowe **jezioro Strupino** i cenne **torfowisko wysokie** po prawej. Objeżdżając zaś kompleksy domków wypoczynkowych, dojeżdżamy do wschodniego krańca ramienia **jeziora Gołun** – akwenu należącego do Jezior Wdzydzkich. Znajduje się tu leśne pole namiotowe i niestrzeżone kąpielisko.

Po krótkim odcinku asfaltowym znów odbijamy w szutrową drogę. Skręciwszy na południe, ponownie zbliżamy się do wysokiego brzegu jeziora, tym razem

⬆ Przystań w Borsku

Dojazd

Podróż samochodem z Trójmiasta do Juszek zazwyczaj trwa niecałe 1,5 godz. Dojechać można także do Wąglikowic, Gołunia lub Czarliny i stamtąd rozpocząć wycieczkę.

Można wybrać dojazd koleją do Kościerzyny. Podróż z Gdańska Wrzeszczą trwa ok. 1 godz. i 20 min. Z miasta prowadzi niebieski szlak rowerowy do Juszek. W tym przypadku musimy pokonać dodatkowe 23 km.

zatok Głęboki Kąt i Lipowy Kąt, które są już częścią największego akwenu jeziora – zwanego Wielkie Wdzydze.

Wdzydze Tucholskie

Wdzydze Tucholskie zwane były dawniej Rybakami. W XIX w., kiedy mieszkańcy mogli bez przeszkód łowić ryby z jeziora,

Informacje praktyczne

Borsk i Wiele to dobre miejsca, żeby zatrzymać się na większy posiłek. Spośród lokali gastronomicznych warto wybrać **Karczmę Jasnochówka** przy ul. Jasnochówka 2 w Borsku i **Pierogarnię pod Gruszą** przy ul. Główniej 1 w Wielu. Pozytywnym zaskoczeniem może okazać się znany wśród kajakarzy **Bar u Jarosi** pod adresem Czarlina Osada 1.

O POWSTANIU JEZIORA WDZYDZKIEGO

Z wyspą Sorką położoną nieopodal Wdzydz Tucholskich wiąże się podanie o powstaniu Jeziora Wdzydzkiego. Jedno z nich mówi o królu Sorce, który miał zamek na wyspie otoczonej niewielkim jeziorem. Pewnego razu, gdy władca wybrał się na polowanie, ujrzał na brzegu piękną, złotowłosą dziewczynę. Była to wodnica Wdzydzana. Gdy tylko zrobił krok w jej stronę, zniknęła mu z oczu, jakby zapadając się pod ziemię. Król był jednak tak oczarowany jej pięknem, że całe życie spędził na rozkopywaniu brzegu jeziora w kolejnych miejscach, w których pojawiała się i znikła rusalka.

Sorka dopiero na łożu śmierci zrozumiał, że gonił za ułudą, ale po jego pogoni za szczęściem pozostało jezioro o niezwykłym kształcie.

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

-
1. ZAREJESTRUJ SIĘ
 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion